

Suomen
Teollisoikeudellinen
Yhdistys

Finska
Föreningen för Industriellt
Rättsskydd

Opetusministeriö
Hallitusneuvos Jorma Waldén

Kauppa- ja teollisuusministeriö
Vanhempi hallitussihteeri Sami Sunila

Oikeusministeriö
Lainsäädäntöneuvos Tatu Leppänen

LAUSUNTO TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN NOUDATTAMISEN VARMISTAMISESTA ANNETUN DIREKTIIVIN EDELLYTTÄMISTÄ LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSISTA

Suomen Teollisoikeudelliselta Yhdistykseltä (STY) on pyydetty lausuntoa teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetun direktiivin edellyttämistä lainsäädäntömuutoksista. STY haluaa kohteliaimmin esittää seuraavat näkemykset kauppa- ja teollisuusministeriön, oikeusministeriön ja opetusministeriön toimesta laaditusta muistiossa.

STY yhtyy enemmistöön muistiossa esitetyistä näkemyksistä direktiivin aiheuttamista muutostarpeista. STY katsoo, että 4 artiklan osalta esitetyt näkemykset henkilöistä, joilla on oikeus pyytää toimenpiteitä, menettelyjä ja oikeussuojakeinojen soveltamista on oikea. Vastaavasti todistusaineistoa ja toimenpiteitä todisteiden suojaamiseksi koskevat johtopäätökset ovat perusteltuja.

STY kannattaa vahingonkorvauksia koskevassa osassa tehtyä ehdotusta tavaramerkkilakiin lisättävästä hyvitysmaksuvelvollisuudesta loukkaustilanteissa.

Tiedonsaantioikeuden osalta muistiossa on mainittu, että määräys annettaisiin pääasiaa koskevan oikeudenkäynnin yhteydessä tai sen ratkettua. Immateriaalioikeuksien alueella esiintyy lukuisia loukkaustilanteita, joissa oikeudenhaltijan ja väitetyn loukkaajan näkemykset loukkauksen tapahtumisesta ja laajuudesta poikkeavat perustellusti toisistaan. Tällaisia tilanteita voidaan yksilöidä kaikkien immateriaalioikeudellisten säännösten alueella. Esimerkkeinä voidaan mainita riidat tietokoneohjelman lähdekoodien samanlaisuudesta, tavaramerkkien sekoitettavuudesta tai samankaltaisesta suoja-alasta taikka patentin tai hyödyllisyysmallin suojaapiirin vastaavuudesta loukkaavaksi väitetyn toiminnan kanssa. STY katsoo, että määräys on pe-

rusteltua antaa vasta pääasiaa koskevan oikeudenkäynnin ratkettua, mikäli kysymys loukkauksen tapahtumisesta on asianosaisten välillä riitainen.

Direktiivin tarkoittamien turvaamis- ja säilyttämistoimenpiteiden ja kieltotuomioiden osalta ministeriöt ovat katsoneet, että väliaikainen kieltö ja kieltotuomio on voitava kohdistaa myös sellaista välittäjää vastaan, jonka palveluja kolmas osapuoli käyttää loukatakseen immateriaalioikeutta. Muistiossa on tältä osin viitattu tekijänoikeuslain vireillä olevaan muutokseen ja sivistysvaliokunnan asiassa antamaan mietintöön. STY toivoo ministeriöiden kiinnittävän huomiota siihen, että sivistysvaliokunnan mietinnössä välittäjä ei ole kieltotuomion osalta asianosaisena, vaan välittäjän on tietyissä tilanteissa luovutettava liittymää koskevat yhteystiedot sekä keskeyttämismääräyksen jälkeen estettävä loukkaavaksi väitetyn materiaalin välittäminen liittymän kautta.

Välittäjän on käytännössä mahdotonta valvoa liittymän kautta välitettävää aineiston sisältöä. Käytännössä keskeyttämismääräys tarkoittaa loukkaavan aineiston välittämiseen käytetyn nimenomaisen liittymän käytön estämistä tai sulkemista tilapäisesti tai pysyvästi. Välittäjällä ei ole mahdollisuutta yleisesti valvoa loukkaavan toiminnan harjoittamista sen operoimissa liittymissä eikä tällaiseen olisi viestinnän suoja koskevan lainsäädännön perusteella oikeuttakaan. STY katsoo, että välittäjää kohtaan voidaan antaa ainoastaan keskeyttämismääräys eikä välittäjään tulisi kohdistaa varsinaista kieltotuomiota, koska välittäjä ei ole asiassa varsinainen osapuoli.

Vahingonkorvausten osalta STY kannattaa muistiossa esitettyä tunnusmerkkilainsäädäntötyöryhmän mietinnön mukaisen hyvitysmaksuvelvollisuuden säätämistä tavaramerkkilakiin sekä yksinoikeudesta piirimalliin asetetun lain hyvitysmaksuvelvollisuuden yhtenäistämistä muiden immateriaalioikeuslakien hyvitysmaksujärjestelmien kanssa. Lisäksi STY kannattaa muistiossa esitettyä vanhentumisaikojen yhtenäistämistä eri immateriaalioikeuslakien välillä.

Monissa tilanteissa yritykset pyrkivät suojaamaan tarjoamiaan palveluita useilla vaihtoehtoisilla perusteilla. Tällöin tuotteen tai palvelun osia voidaan suojata samanaikaisesti esimerkiksi tekijänoikeudella, tavaramerkillä ja patentilla sekä sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnasta annetun lain perusteella. Tämänkin vuoksi vanhentumisaikojen yhtenäistäminen on perusteltua, jotta oikeuden haltijalla on mahdollisuus saman määräajan puitteissa hyödyntää eri vastuuperusteista syntyviä oikeussuojakeinoja.

Julkistamistoimenpiteiden osalta oikeuden haltijan asema ja oikeudet on jätetty huomioin ottamatta. Immateriaalioikeuksien tuottamalla suojalla on merkitystä erityisesti oikeuden haltijalle. Tämän vuoksi julkistamisperusteina tulisi ottaa huomioon mahdollinen goodwillin alentuminen tai yleinen oikeuden haltijan tai loukattujen tuotteiden taikka palvelujen arvostuksen alentuminen. Vastaavasti julkistaminen tulisi voida suorittaa sillä relevantilla alueella, johon loukkauksen vaikutukset ovat kohdistuneet.

STY katsoo, että tuomioistuinten päätösten julkistamista koskevat säännökset tulisi säätää direktiivin sanamuodon mukaisesti siten, että tuomioistuin voi määrätä soveltuvista toimenpiteistä päätöstä koskevien tietojen levittämiseksi. Tässä oikeudelli-

sessä harkinnassa tulee ottaa huomioon loukkaajan tietoisuus loukkauksen suhteen, haitallisten vaikutusten laajuus sekä muut asiaan liittyvät relevantit seikat.

Helsingissä 29. elokuuta 2005

Suomen Teollisoikeudellinen Yhdistys ry

Eeva Hakoranta
Hallituksen puheenjohtaja